

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

CAMEKAN / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 54241/08)

KARAR

STRAZBURG

28 Ocak 2014

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup şekli bazı değişikliklere tabi tutulabilir.

Camekan / Türkiye davasında,*Başkan*

Guido Raimondi,

Yargıçlar,

Işıl Karakaş,

Peer Lorenzen,

Andras Sajo,

Nebojsa Vucinic,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Egidijus Kris,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 10 Aralık 2013 tarihinde gerçekleştirdiği müzakereler sonucunda anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (No. 54241/08) davanın temelinde, Türk vatandaşı şamil Camekan ("başvuran") tarafından 5 Kasım 2008 tarihinde İnsan Hakları ve Temel zgrlklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapılan başvuru bulunmaktadır.
2. Başvuran, İstanbul'da görev yapan Avukatlar F. N. Ertekin ve K. Öztürk tarafından temsil edilmiştir. Türk Hkmeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.
3. Başvuran, özellikle polisler tarafından yakalanması sırasında aşırı g kullanımından şikâyet etmektedir.

4. Başvuru, 23 Kasım 2010 tarihinde Hükümet'e tebliğ edilmiştir. Sözleşme'nin 29. maddesinin 1. fıkrası gereğince, Daire'nin, davanın kabul edilebilirliği ve esası hakkında birlikte karar vermesi kararlaştırılmıştır.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuran 1976 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir.

A. 10 Aralık 2000 tarihli olay

6. Başvuran, 10 Aralık 2000 tarihinde, sabah saat 3 sularında, yakalanması esnasında meydana gelen silahlı çatışma sırasında devriye polisleri tarafından yaralanmıştır.

7. Aynı gün, silahlı çatışmaya karışan polis memurları olay tutanağı hazırlamışlardır. Bu belgede, polisler, yüzleri maskeli dört (4) kişiden oluşan bir grubu duvarlara yasadışı sloganlar yazarken gördüklerini beyan etmişlerdir. Kimlik kontrolleri yapıldığı sırada, bu kişilerin üzerlerine ateş açtıklarını ileri sürmüşlerdir. Polisler, söz konusu kişilerin eylemlerine son vermeleri yönünde önce sözlü olarak ardından da ateş ederek ihtarda bulunmuşlardır. Polisler, şahıslardan birinin üzerlerine ateş ederek kaçtığını ve diğer üç (3) kişinin ise teslim olmayı reddederek üzerlerine ateş etmeye devam ettiğini eklemişlerdir. İlgililer, daha sonra Ö.T. isimli bir şahsın öldürüldüğünü ve ilgililere göre sahte kimlik kartı bulunan diğer iki kişi, yani Ş.Y. ve başvuranın ise silahlı çatışma sırasında yaralandığını belirtmişlerdir. İlgililer, sloganlar atan bu iki (2) kişinin güç kullanılarak tutuklandığını beyan etmişlerdir.

Diğer yandan, aynı tutanakta, iki (2) tabanca, üç (3) şarjör ve birçok kovanla birlikte üç (3) kar maskesi ve bir çift eldivenin olay yerinde bulunduğu belirtilmiştir.

8. Polis ekibi, sabah saat 3.30 sularında, delilleri toplamak amacıyla olay yerine gelmiştir. Ekip, aynı zamanda Ö.T., Ş.Y. ve başvuranın ellerinden numuneler almıştır. Polisler, ayrıca olay yerinde toplanan delillerin yerini belirten bir kroki çizmişlerdir.

9. Başvuran, aynı gün iki (2) kez sağlık muayenesine tabi tutulmuştur. Adli tıp hekimleri, başvuranın sağ kulağı üzerinde 4 cm'lik bir yara tespit etmişlerdir.

10. Aynı tarihte, iki (2) bilirkişi raporu dosyaya eklenmiştir. İlk raporda, olay yerinde bulunan tabancalar arasından Star marka, Kalibresi 9 mm olan tabancada ve üç (3) şarjörde analiz yapılabilecek nitelikte parmak izinin bulunmadığı belirtilmiştir. Ö.T., Ş.Y. ve başvuranın ellerinden alınan numunelere ilişkin olarak, ikinci raporda atış kalıntılarının bulunmadığı doğrulanmıştır; bu raporda aynı zamanda ateş eden kişi eldiven giydiği zaman bu tür kalıntılara dair herhangi bir iz bulunmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

11. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Kriminal Polis Laboratuvarı tarafından 13 Aralık 2000 tarihinde bilirkişi raporu tanzim edilmiştir. Bu rapora göre; bir kovan ve bir mermi başvurana ait bir tabancadan, yedi (7) kovan ve iki (2) mermi Star marka tabancadan ve 26 kovan ise polislerin silahlarından çıkmış ve dört (4) kovan ile bir mermi de olay yerinde ele geçirilen herhangi bir silahtan çıkmamıştır.

12. Polis, 14 Aralık 2000 tarihinde başvuranın ifadesini almıştır. Başvuran ifadesinde, yasadışı silahlı bir örgütün üyesi olduğunu ve 10 Aralık 2000 tarihli olay sırasında polis memurlarının üzerine ateş ettiğini itiraf etmiştir.

13. 16 Aralık 2000 tarihinde, polisler tarafından başvuranın yeniden ifadesi alınmıştır. Başvuran, ifadesinde, olay sırasında polislere ateş ettiğini

doğrulamıştır. Aynı zamanda olay yerinde başvuran ve polislerin refakatinde keşif yapılmıştır. Bu keşfin sonunda, basit kroki çizilmiştir.

14. Başvuran, 17 Aralık 2000 tarihinde, Fatih Adli Tıp Kurumu'nun Adli Tıp Hekimi tarafından yeniden muayene edilmiştir. Hekim, düzenlediği raporda, isabet eden merminin başvuranın kulağından yaralanmasına sebep olduğunu, başvuranın hayati tehlikesinin bulunmadığını ve bu yaralanma nedeniyle başvuranın yedi (7) gün istirahat etmesi gerektiğini belirtmiştir. Diğer yandan, başvuranın vücudunda herhangi bir şiddet izine rastlanmadığını belirtmiştir.

15. Aynı gün, Cumhuriyet savcısı tarafından başvuranın ifadesi alınmıştır. İlgili, 14 Aralık 2000 tarihinde polise verdiği beyanları kısmen doğrulayarak, polisler ile diğer üç (3) şüpheli arasında silahlı çatışma yaşandığını dile getirmiştir. Diğer taraftan, olay sırasında yanında Star marka, Kalibresi 9 mm bir tabancanın bulunduğunu belirtmiş ancak bu tabancayı kullanmadığını eklemiştir.

16. Aynı tarihte, İstanbul Güvenlik Mahkemesi Hâkimi başvurayı dinlemiştir. Başvuran, savcıya verdiği beyanları doğrulamıştır. Ayrıca polise verdiği ifadeyi kısmen inkâr ederek geri almış ve özellikle itiraf ettirmek amacıyla işkenceye maruz kaldığını ileri sürmüştür. Hâkim başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

17. 10 Ocak 2001 tarihinde Ö.T.'ye otopsi uygulanmıştır. Otopsi raporunda, müteveffanın başında mermi giriş ve çıkış delikleri ile vücudunda iki (2) adet giriş ve çıkış deliğinin bulunduğu belirtilmiştir. Raporda, ilgilinin uzun mesafeden ateş edilmesi sonucu başına isabet eden merminin etkisiyle geçirdiği beyin kanaması nedeniyle hayatını kaybettiği sonucuna varılmıştır.

18. 2001 yılı boyunca, Cumhuriyet savcısı, olaya karışan polis memurlarından A.M., N.D. ve O.K.'yi 3 Ocak, S.K. ve M.Y.'yi 10 Ocak, Seyfettin K.'yi 12 Ocak, C.D. ve G.K.'yi 15 Ocak, Sabri K.'yi 21 Ocak, K.K.'yi 26 Ocak, Hüseyin Y.'yi 21 Şubat, Halil Y.'yi 18 Mayıs ve N.O.'yu

ise 8 Ekim tarihinde dinlemiştir. Polisler olay tutanağını doğrulamışlardır (yukarıda geçen 7. paragraf). Ayrıca Hüseyin Y. havaya bir kez ateş ettiğini beyan etmiş ve K.K., C.K., A.M., M.Y., Seyfettin K. ve N.D., açılan ateşlere karşılık verdiklerini ileri sürmüşlerdir.

B. Polisler hakkında açılan ceza davası

19. Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı, 24 Kasım 2001 tarihli iddianameyle, bir kişinin ölümüne ve biri başvuran olmak üzere diğer iki kişinin de yaralanmasına sebebiyet vermekle suçlayarak, yukarıda belirtilen on üç polis memuru aleyhine ceza davası başlatmıştır. Savcı, Ceza Kanunu'nun 49, 448 ve 463. maddeleri uyarınca ilgililerin mahkûmiyetlerini talep etmiştir.

20. Başvuran, 5 Şubat 2002 tarihinde, ceza davasına müdahil olma talebinde bulunmuş ve talebi kabul edilmiştir.

21. 10 Nisan 2002 tarihinde bilirkişi raporu dosyaya eklenmiştir. Bu rapor, dosyaya daha önce eklenen raporlarda varılan sonuçları doğrulamıştır (yukarıda geçen 10. ve 11. paragraflar).

22. 27 Nisan 2004 tarihli duruşma sırasında üç (3) tanık dinlenmiştir. Tanıklar, olaya şahit olmadıklarını beyan etmişlerdir.

23. 11 Kasım 2004 tarihli duruşma sırasında, tanık D.U. dinlenmiştir. Tanık, silahlı bir çatışma görmediğini belirtmiştir.

24. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yürütülen yargılama sırasında, polis tarafından olay yerinde gerçekleştirilen ses ve video kaydını içeren ve CD-ROM ve videokaset üzerinden sunulan bilirkişi raporu dosyaya eklenmiştir. Rapordan, bu kayıtların olayları aydınlatmaya imkân verecek nitelikte herhangi bir ek bilgi içermediği anlaşılmaktadır. Diğer yandan, Şubat 2007 tarihinde düzenlenen ve Ö.T.'nin giysilerinin incelenmesine ilişkin bilirkişi raporu dosyaya eklenmiştir. Rapora göre, Ö.T.'nin ölümüne neden olan atış

yakın mesafeden yapılmamış olsa bile gerçek mesafenin belirlenmesinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

25. 11 Kasım 2004, 14 Şubat ve 24 Mayıs 2005 ile 25 Aralık 2007 tarihli duruşmalar sırasında, başvuran olay yerinde kendisinin refakatinde olayların yeniden kurgulanmasını talep etmiştir. Savcı, olayın ardından geçen süre dikkate alındığında, olayların yeniden kurgulanmasının yararlı olmayacağı gerekçesiyle bu talebi kabul etmemiştir. Mahkeme, 25 Aralık 2007 tarihli duruşma sırasında bu talebi reddetmiştir.

26. 10 Haziran 2008 tarihli duruşma sırasında, başvuran, olay yerinin yeniden kurgulanması yönündeki talebini yinelemiştir. Bu talep, bir kez daha reddedilmiştir.

27. 2001 ve 2012 yılları arasında Ağır Ceza Mahkemesi toplam 30 duruşma gerçekleştirmiştir. Bu duruşmalar sırasında, duruşmaların birçoğu sanık avukatlarının hazır bulunmaması nedeniyle, özellikle de sanık A.M.'nin dinlenmesi için ertelenmiştir. A.M. ancak 29 Mart 2010 tarihli duruşma sırasında dinlenebilmiştir.

28. Ağır Ceza Mahkemesi, 24 Mayıs 2012 tarihli kararla, meşru müdafanın söz konusu olduğu kanaatiyle, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223. maddesinin 3. fıkrasının b) bendi uyarınca sanıkların cezai yaptırımdan muaf tutulmasına karar vermiştir. Aynı mahkeme, olay sırasında ilk ateşin görevlerini yerine getirmek amacıyla olay yerinde bulunan polisler karşı açıldığını tespit ederek, polis memurları tarafından ateşli silah kullanımının ulusal hukuk bakımından yasaya uygun olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuca varmak için, mahkeme özellikle soruşturmanın sonuçlarını göz önünde bulundurmuştur. Mahkeme, özellikle olay yeri krokileri, dosyaya eklenen tutanaklar, mağdur ve sanık beyanlarına ve bilirkişi raporlarına dayanmıştır.

29. Başvuran, 29 Mayıs 2012 tarihinde temyiz başvurusunda bulunmuştur.

30. Hâlihazırda, dava Yargıtay önünde halen derdesttir.

C. Açılan diğer davalar

31. Bu arada, 10 Aralık 2000 tarihli olay hakkında idari soruşturma yürütülmüş ve soruşturma kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar sonuçlanmıştır. Ayrıca, A.M., 14 Ağustos 2001 tarihinde işlenen suça ilişkin açılan disiplin davası sonucunda, 1 Temmuz 2002 tarihinde, polislik mesleğinden ihraç edilmiştir.

32. Ayrıca, Fatih Cumhuriyet Savcısı, 16 Aralık 2002 tarihinde, yeterli delil bulunmadığından, başvurana kötü muamele uygulandığı yönündeki iddialara ilişkin olarak üç (3) polis memuru hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir. Başvuran bu karara itiraz etmemiştir.

33. Diğer yandan, dosyadan İstanbul Güvenlik Mahkemesi'nde başvuran aleyhine ceza davasının açıldığı anlaşılmaktadır.

34. Bu mahkemede 18 Haziran 2001 tarihinde gerçekleştirilen duruşma sırasında, başvuran dinlenmiştir. Başvuran, 10 Aralık 2000 tarihli olay sırasında yanında tabanca bulunduğunu beyan etmiş, ancak tabancayı kullanmadığını ileri sürmüştür. Aynı zamanda arkadaşlarının da herhangi bir silah taşımadığını iddia etmiştir. Başvuran, yakalanması sırasında, polis memurunun silahını alarak havaya ateş ettiğini eklemiştir. Ayrıca, gözaltında bulunduğu sırada işkenceye maruz kaldığını beyan etmiş ve 17 Aralık 2000 tarihinde hâkim ve savcı huzurunda verdiği beyanları kısmen reddetmiştir.

35. Başvuran, 7 Nisan 2004 tarihinde, ülke birliği ve bütünlüğünü bozmak suçundan mahkum edilmiştir. Bu karar, Yargıtay tarafından 14 Nisan 2005 tarihinde onanmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

A. Başvuranın yakalanması sırasında güç kullanımı ve soruşturma süresinin etkinliği hakkında

36. Başvuran, Sözleşme'nin 3. maddesine dayanarak, yakalanması sırasında aşırı güç kullanımından şikâyet etmektedir. Bu hususta, başvuran 10 Aralık 2000 tarihli bilirkişi raporlarına atıfta bulunarak, öldürmek niyetiyle kendisine ateş eden polis memurlarına karşı ateşli silah kullanmadığını iddia etmektedir.

Başvuran, diğer yandan, bu konuda yürütülen soruşturmanın Sözleşme'nin 3. maddesine ilişkin usuli gereklilikleri yerine getirmediğini ileri sürmektedir. Ayrıca polisler aleyhine açılan ceza davasının süresinin Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen makul süreyi aştığını iddia etmektedir. Başvuran, son olarak Sözleşme'nin 13. maddesine dayanarak, Sözleşme'nin 3. maddesi bağlamındaki şikâyetlerini ileri sürmek için iç hukukta etkili bir başvuru yoluna sahip olmamasından şikâyet etmektedir.

37. Mahkeme, öncelikle başvurunun bildirilmesi sırasında, Hükümete Sözleşme'nin 2. maddesi ile korunan, başvuranın yaşam hakkının somut olayda ihlal edilip edilmediği yönünde soru yönelttiğini gözlemlemektedir. Hükümet, görüşlerinde, bu hükmün mevcut davaya uygulanamayacağını ileri sürmemiştir. Diğer taraftan, Mahkeme, somut olayda olduğu gibi, iddia edilen mağdurların ihtilaf konusu davranışlar sonucunda hayatlarını kaybetmedikleri durumlarda, Sözleşme'nin 2. ve/veya 3. maddeleri kapsamında dile getirilen şikâyetlere daha önce değindiğini anımsatmaktadır. Bu bağlamda, Mahkeme, konuya ilişkin yerleşik içtihadına atıfta bulunmaktadır (*Makaratzis / Yunanistan* [BD], No. 50385/99, §§ 49 ve 50, AİHM 2004-XI).

38. Ayrıca, Mahkeme, polislerin olay sırasında şüphelileri yakalamak amacıyla silahlarını kullandıklarına, bu müdahalenin şüphelilerden birinin ölümüne yol açtığına ve başvuranın da kulağından yaralanmasına sebep

olduğuna itiraz edilmediğini tespit etmektedir. Hükümetin ifade ettiği gibi, bu yaralanma çok ciddi boyutta olmasa bile, Mahkeme, bununla birlikte, ilgilinin, yaralanma neticesinde hayatta kalsa dahi, doğası gereği, hayatını tehlikeye atan bir davranış nedeniyle mağdur olduğu kanısına varmaktadır. Bu bağlamda, Mahkeme, merminin ilgilinin başına isabet ettiğini gözlemlemekte ve somut olaydakine benzer yaralanmaların Sözleşme'nin 2. maddesi kapsamına girecek düzeyde ciddi yaralanmalar olduğu kanaatine vardığı benzer durumları daha önce incelediğini hatırlatmaktadır (Bk., örneğin, *Anthony Lloyd Green / Birleşik Krallık* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 28079/04, 19 Mayıs 2005). Son olarak, Mahkeme'ye sunulan bigi ve belgelere göre polislerin, başvuranın da aralarında bulunduğu şüphelileri yakalamak amacıyla silahlarını kullandıkları anlaşılmaktadır: burada Sözleşme'nin 2. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen durumlardan biri söz konusudur. Söz konusu bu durumda, ölümcül güç veya potansiyel olarak ölümcül nitelik taşıyan bir güç kullanımı meşru olabilmektedir.

39. Sonuç olarak, Mahkeme, Sözleşme'nin 2. maddesinin mevcut davaya uygulanabileceği sonucuna varmıştır. Olay ve olguların hukuki nitelendirmesi konusunda takdir yetkisine sahip olan AİHM, başvuranın şikâyetlerini bu hüküm kapsamında inceleyecektir.

40. Bu şikâyetlerin Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit eden Mahkeme, şikâyetlerin kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir.

B. Kötü muamele iddiaları hakkında

41. Başvuran, Sözleşme'nin 3. maddesine dayanarak, polis memurlarını gözaltında bulunduğu sırada kendisine kötü muamelede bulunmaları

nedeniyle suçlamaktadır. Başvuran, aynı zamanda soruşturmanın etkin olmadığını ileri sürmektedir.

42. Mahkeme, öncelikle başvuran tarafından sunulan sağlık raporuna göre başvuranın vücudunda herhangi bir şiddet izine rastlanmadığını saptamaktadır (yukarıda geçen 14. paragraf). Diğer yandan, Mahkeme ilgilinin iddiaları hakkında soruşturma yürüten savcılığın kovuşturmaya yer olmadığına karar verdiğini kaydetmektedir (yukarıda geçen 32. paragraf). Mahkeme, aynı zamanda, başvuranın Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı huzurunda kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz etmediğini ve savcılığın vardığı sonuca itiraz etmeye imkân veren herhangi bir belge sunmadığını tespit etmektedir. Başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

II. SÖZLEŞME'NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

43. Başvuran, yakalanması sırasında aşırı güç kullanımından şikâyet etmektedir. Bu bağlamda, başvuran kendisine öldürmek niyetiyle ateş eden polisler karşı ateşli silah kullanmadığını ileri sürmektedir. Diğer taraftan, polis memurları hakkında başlatılan ceza yargılamasının etkin biçimde ve ivedilikle yürütülmediğini iddia etmektedir.

Sözleşme'nin 2. maddesi aşağıdaki şekilde okunmaktadır:

“1. Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın infaz edilmesi dışında, hiç kimsenin yaşamına kasten son verilemez.

2. Ölüm, aşağıdaki durumlardan birinde mutlak zorunlu olanı aşmayacak bir güç kullanımı sonucunda meydana gelmişse, bu maddenin ihlaline neden olmuş sayılmaz:

a) Bir kimsenin yasa dışı şiddete karşı korunmasının sağlanması;

b) Bir kimsenin usulüne uygun olarak yakalanmasını gerçekleştirme veya usulüne uygun olarak tutulu bulunan bir kişinin kaçmasını önleme;

c) Bir ayaklanma veya isyanın yasaya uygun olarak bastırılması

44. Hükümet, başvuranın iddiasını kabul etmemektedir.

1. Başvuranın yakalanması sırasında güç kullanımı hakkında

45. Somut olayda, Mahkeme dosyaya eklenen belgeler ve taraflarca sunulan görüşler ışığında ortaya konulan sorunları inceleyecektir. Mahkeme, bu unsurları değerlendirmek için “her türlü makul şüphenin ötesinde” kanıt ilkesini benimsediğini, bu tür bir kanıtın ancak bir dizi emareden veya çürütülemez, yeterince önemli, kesin ve tutarlı karinelerin sonucunda ortaya çıkabileceğini; ayrıca, kanıtların araştırılması sırasında tarafların tutumlarının da göz önünde bulundurulabileceğini hatırlatmaktadır (*Seyhan / Türkiye*, No. 33384/96, § 77, 2 Kasım 2004).

Ancak, görevinin ikincil nitelik taşıdığını dikkate alan Mahkeme, belirli bir davanın koşulları kaçınılmaz kılmadığı takdirde, olayları incelemekle görevli birinci derece mahkemesinin rolünü üstlenme hususunda ihtiyatlı davranması gerektiğini hatırlatmaktadır (*McKerr / Birleşik Krallık* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 28883/95, 4 Nisan 2000).

Mahkeme, genel olarak, yerel yargılamalar yürütülürken, olaylara ilişkin kendi değerlendirmesini, kendileri tarafından toplanan delillere dayanarak olayları tespit etmesi gereken yerel makamların değerlendirmelerinin yerine koymakla görevli değildir. Her ne kadar yerel makamların bulguları, elindeki tüm belge ve deliller ışığında kendi değerlendirmesini yapmakta özgür olan Mahkeme’yi bağlamasa da, Mahkeme’nin genel bir kural olarak, ulusal hâkimler tarafından varılan olgusal tespitlerden sapmasını sağlayacak nitelikte ikna edici verilere sahip olması gerekmektedir (*Klaas / Almanya*, 22 Eylül 1993, § 29, seri A, No. 269).

46. Mevcut davada, Mahkeme, başvuranın 10 Aralık 2000 tarihli bilirkişi raporlarına dayanarak, öldürmek niyetiyle kendisine ateş eden polislere karşı ateşli silah kullanmadığını ileri sürdüğünü kaydetmektedir.

47. Mahkeme, somut olayda Ağır Ceza Mahkemesi'nin, 24 Mayıs 2012 tarihli kararında, olay sırasında ilk ateşin, görevlerini yerine getirmek için olay yerinde bulunan polislere karşı açıldığının belirlendiğini varsaydığını ve yine bu mahkemenin polis memurları tarafından ateşli silah kullanımının ulusal hukuk açısından meşru olduğu sonucuna vardığını saptamaktadır. Mahkeme, bu sonuca varmak için, Ağır Ceza Mahkemesi'nin özellikle olay yeri krokilerine, dosyaya eklenen tutanaklara, sanık ve mağdur beyanlarına ve bilirkişi raporlarına dayandığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Mahkeme için, Ağır Ceza Mahkemesi'nin şüpheliler tarafından ilk kez ateş edildiğinin ve dolayısıyla polislerin meşru müdafaa halinde hareket ettiğinin belirlendiğini varsayması büyük önem taşımaktadır (*Perk / Türkiye*, No. 50739/99, § 66, 28 Mart 2006).

48. Diğer yandan, Mahkeme, başvuranın 10 Aralık 2000 tarihli bilirkişi raporlarına atıfta bulunarak silahını kullanmadığını ileri sürse bile, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Kriminal Polis Laboratuvarı tarafından 13 Aralık 2000 tarihinde düzenlenen bilirkişi raporuna göre bir kovan ile bir merminin başvurana ait tabancadan çıktığının anlaşıldığını gözlemlemektedir (yukarıda geçen 11. paragraf). Ayrıca ilgili, Ağır Ceza Mahkemesi huzurunda silahın polis tarafından kullanıldığını ileri sürse bile, yargılamanın hiçbir aşamasında, olay sırasında bu silahın yanında bulunduğunu inkâr etmemiştir (yukarıda geçen 15, 16 ve 34. paragraflar). Üstelik bu iddia, Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edilmemiştir. Bu bağlamda, AİHM, bu mahkemenin birçok tanıkla birlikte başvurunu dinlediği ve sırasıyla alınan beyanların inandırıcılık derecelerini bizzat değerlendirdiği kanısındadır. Ayrıca, başvuran, Mahkeme huzurunda, söz konusu mahkemenin tespitlerine itiraz etmeye ve kendi iddialarını kanıtlamaya imkân verecek herhangi bir bilgi veya belge sunmamıştır.

49. Dolayısıyla, Mahkeme, Ağır Ceza Mahkemesi'nin hâkimleri tarafından yapılan olgusal tespitlerden sapmaya imkân verecek nitelikte ikna edici herhangi bir bilgiye sahip olmadığı kanaatindedir (özellikle *mutatis mutandis*, *Tarkan Yavaş / Türkiye*, No. 58210/08, 18 Eylül 2012 ve aynı zamanda *Amine Güzel / Türkiye*, No. 41844/09, 17 Eylül 2013 ile kıyaslayınız, ayrıca diğer birçoğu arasında bk. *Fırat Can / Türkiye*, No. 6644/08, 24 Mayıs 2011).

50. Mahkeme, bu koşullarda güç kullanımının, ne kadar üzücü olursa olsun, “herhangi bir kişiyi şiddete karşı korumak” ve özellikle “yakalama işlemini yasaya uygun şekilde gerçekleştirmek” amacıyla “mutlaka gerekli” olduğu ve sınırın aşılmadığı kanısındadır. Dolayısıyla bu bağlamda, Sözleşme'nin 2. maddesi esas bakımından ihlal edilmemiştir.

2. Soruşturmanın etkinliği hakkında

51. Mevcut davada, Mahkeme, yetkililerin soruşturma yürüttüklerini kaydetmektedir. Esasen, İstanbul Emniyeti olayın ardından derhal soruşturma başlatmış ve olay yerindeki delillerin korunması amacıyla pek çok tedbir alınmıştır. Böylelikle maddi deliller toplanmış, krokiler çizilmiş ve şüphelilerin ellerinden numuneler alınmıştır. Dahası, olaya karışan polisler aleyhine ceza davası açılmıştır ve dava Yargıtay önünde halen derdesttir.

52. Başvuran ulusal yetkilileri olay yerinde olayların yeniden kurgulanmamasının gerçekleştirilmemesi nedeniyle suçlamaktadır. Ayrıca başvurana göre, polisler aleyhine açılan ceza davasında çabukluk ve makul hızlılık koşuluna uyulmamıştır, zira dava 24 Kasım 2001 tarihinde başlamıştır ve sanık A.M.'nin dinlenmesi için birçok kez duruşmaların ertelenmesine karar verilmesi nedeniyle, Ağır Ceza Mahkemesi, olayların ardından on bir buçuk yıl sonra yani 24 Mayıs 2012 tarihinde kararını vermiştir.

53. Olayların yeniden kurgulanmamasına ilişkin olarak, Mahkeme, *Abik / Türkiye* davasında (No. 34783/07, § 49, 16 Temmuz 2013), bu tür bir soruşturma işleminin, soruşturmacıya veya hâkimlere olayların seyri ve şüphelilerin beyanlarının inandırıcılığını değerlendirme konusunda olası senaryoları hazırlama imkânı vermesi nedeniyle büyük bir önem taşıdığı kanaatine varmıştır. Ancak mevcut dava yukarıda belirtilen davadan görünür biçimde farklılık göstermektedir. Aslında anılan *Abik* kararında, Mahkeme, ölümcül atışı yapan kişinin belirlenmemesi ve polislerden birinin arabanın arkasında iki (2) kişinin gölgesini gördüğünü beyan etmesi nedeniyle, davaya ilişkin olayların iç hukukta yeterince tespit edilemediği sonucuna varmıştır. Nitekim somut olayda, ihtilaflı temel noktanın başvuranın silahını kullanıp kullanmadığı hususuyla ilgili olması sebebiyle tarafların anlatımlarına olayların seyri bakımından esasen itiraz edilmemektedir. Ayrıca başvuranın refakatinde ve tutuklanması sırasında gerçekleştirilen olay yeri keşfi sonucunda olay yeri krokisi çizilmiştir (yukarıda geçen 13. paragraf). Mahkeme, bu soruşturma işleminin savcının ve başvuranın avukatının refakatinde gerçekleştirilmesinin daha iyi olabileceği kanısındadır. Ancak dosyadan, ilgilinin bu duruma yerel mahkemeler önünde itiraz etmediği ve olayın ardından yaklaşık dört yıl sonra, 11 Kasım 2004 tarihli duruşma sırasında, olayların yeniden kurgulanmasını ilk kez talep ettiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, Mahkeme, yaşanan olay ve söz konusu talep arasında geçen zamanı dikkate alan savcının, böyle bir talebin yararsız olduğu kanısına vararak bu talebi reddettiğini kaydetmektedir (yukarıda geçen 25. paragraf). Dolayısıyla ve elindeki dosyada yer alan belgeleri göz önünde bulunduran Mahkeme, olayların yeniden kurgulanmasının gerçekleştirilmemesinin ulusal yetkililerin davaya ilişkin başlıca olayları tespit etmesini ciddi şekilde engellediği konusunda ikna olmamıştır.

54. Başvuranın polisler aleyhine açılan ceza davasının ivedi biçimde yürütülmediğine ilişkin iddiası hakkında, Mahkeme, öncelikle

soruşturmanın sonucunda açılan davanın aşırı uzun sürmesine işaret etmektedir: olayların ardından yaklaşık on bir buçuk yıl sonra, 24 Mayıs 2012 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi kararını vermiş ve ayrıca olayların ardından on üç yıl sonra, bu dava Yargıtay önünde halen derdesttir.

Bu bağlamda, Mahkeme şikâyetle bulunulmasının ardından bir yıl sonra, 24 Kasım 2001 tarihinde İstanbul Savcılığı'nın polisler aleyhine ceza davası başlattığını gözlemlemektedir. İlk derece mahkemesi önünde yapılan yargılama boyunca, Mahkeme, Ağır Ceza Mahkemesi'nin toplam 30 duruşma - ortalama olarak bir yılda üçten daha az - gerçekleştirmesi nedeniyle özellikle etkin çalışmadığını saptamaktadır. Diğer taraftan, Mahkeme, sanıkların avukatlarının hazır bulunmaması ve özellikle sanıklardan A. M.'nin dinlenmesi için pek çok duruşmanın ertelendiğini kaydetmektedir. A.M., ancak olayların ardından yaklaşık dokuz buçuk yıl sonra 29 Mart 2010 tarihli duruşma sırasında dinlenebilmiştir.

Mahkeme, aynı zamanda Hükümetin, iddia edilen gecikmede başvuranın payının bulunduğunu ileri sürmediğini saptamaktadır.

55. Sonuç olarak, yerel mahkemelerde yargılama - halen derdest olan - yürütülürken meydana gelen ciddi gecikmeyi göz önünde bulunduran Mahkeme, Türk yetkililerin yeterli çabuklukla ve makul özeni göstererek hareket etmediklerini saptamaktadır. Dolayısıyla bu bağlamda Sözleşme'nin 2. maddesinden doğan usuli yükümlülük ihlal edilmiştir.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

56. Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca;

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci tarafın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

57. Başvuran, maruz kaldığını düşündüğü manevi zarar bağlamında 90 000 Avro (EUR) talep etmektedir. Başvuran, aynı zamanda yerel mahkemeler ile AIHM önünde yaptığı masraf ve giderler için 7 735 Avro (EUR) talep etmektedir. İlgili, adli yardım sözleşmesinin kopyalarını ve 2484 Avro (EUR) - 1000 Avro (EUR), Ağır Ceza Mahkemesi önündeki yargılama için ve 1484 Avro (EUR) ise AIHM önündeki yargılama için - ödendiğini gösteren makbuz ile çevirilere ilişkin faturaları sunmaktadır.

58. Hükümet, bu iddiaları kabul etmemektedir.

59. Mahkeme, yargılama süresinin ve yargılamanın yürütülme şeklinin, sadece Sözleşme ihlaline ilişkin tespitle yeterince telafi edilemeyecek düzeyde, başvuran açısından şüphesiz manevi bir sıkıntıya sebep olduğu kanısındadır. Dolayısıyla, Mahkeme, adilliği gözeterek, başvurana manevi zarar için 6 000 Avro (EUR) ödenmesine karar vermiştir. Diğer yandan, Mahkeme, içtihadına göre, bir başvurana yapılan masraf ve harcamaların; yalnızca doğruluğunun, gerekliliğinin ve ödenen miktarların makul olduğunun ispatlanması halinde iade edilebileceğini hatırlatmaktadır. Somut olayda, elinde bulunan belgeleri ve içtihadını dikkate alan Mahkeme, başvurana 2 000 Avro (EUR) ödenmesinin makul olacağı kanaatindedir.

60. AIHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME

1. Oy çokluğuyla, başvurunun Sözleşme'nin 2. maddesinin esası bakımından ileri sürülen şikâyeteye ilişkin kısmının kabul edilebilir olduğuna;

2. Başvurunun Sözleşme'nin 2. maddesinin usulü bakımından dile getirilen şikâyete ilişkin kısmının kabul edilebilir olduğuna;
3. Oy çokluğuyla, başvurunun diğer şikâyetlere ilişkin kısmının kabul edilemez olduğuna;
4. 3'e karşı 4 oyla, Sözleşme'nin 2. maddesinin esas bakımından ihlal edilmediğine;
5. Oybirliğiyle, Sözleşme'nin 2. maddesinin usul bakımından ihlal edildiğine;
6. Oybirliğiyle,
 - a) Davalı devletin, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilmek üzere, Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde başvurana aşağıdaki miktarları ödemekle yükümlü olduğuna:
 - i. ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, manevi tazminat olarak 6 000 EUR (altı bin Avro);
 - ii. başvuran tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, masraf ve giderler için 2 000 EUR (iki bin Avro);
 - b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten başlayarak, ödemenin yapıldığı tarihe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

7. Oybirliğiyle, adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine *karar vermiştir.*

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş; Mahkeme İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 28 Ocak 2014 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan

Mevcut kararlar ilgili olarak, Sözleşme'nin 45. maddesinin 2. fıkrası ile İçtüzüğü'nün 74. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, aşağıdaki muhalefet şerhleri işbu karar ekinde yer almaktadır:

- Yargıç Sajo'nun kısmi muhalefet şerhi;
- Yargıçlar, Vučinič, Pinto de albuquerque ve Kūris'in ortak kısmi muhalefet şerhi.

G.R.A

S.H.N

YARGIÇ SAJO’NUN KISMİ MUHALEFET ŞERHİ

(Çeviri)

Kanaatimce, somut olayda meydana gelen yaralanmalar Sözleşme’nin 2. maddesi açısından bir incelemeyi gerektirmemektedir. Ancak polisler aleyhine açılan davanın ivedilikle yürütülmemesi nedeniyle Sözleşme’nin 3. maddesinin usul bakımından ihlal edildiği kanısındayım.

Başvuran bizzat meydana gelen yaralanmanın 3. madde kapsamına girdiği kanaatine varmıştır. Mahkeme, görevi gereği (*ex officio*), Hükümete Sözleşme’nin 2. maddesi ile güvence altına alınan, başvuranın yaşam hakkının somut olayda ihlal edilip edilmediğine ilişkin soru yöneltmiştir (37. paragraf). Hükümet esasen görüşlerinin 20. paragrafında bu hükmün ihlal edildiğine itiraz etmiştir. Mahkeme, başvuranın yaralanmasının çok ciddi boyutta olmadığını, ancak başvuranın polisler tarafından ateş edilen mermilerden birinin isabet etmesi sonucu yaralanması neticesinde hayatta kalsa bile, doğası gereği, hayatını tehlikeye atan bir davranış nedeniyle mağdur olduğunu tespit etmektedir. Bu bağlamda, Mahkeme *Anthony Lloyd Green / Birleşik Krallık* (No. 28079/04, 19 Mayıs 2005) kararına atıfta bulunmuştur. Bu davada, polis arabası başvurana kasten çarpmıştır. Bu kararda, Sözleşme’nin 2. maddesinin uygulanabileceği sonucuna varmak için Mahkeme, yaralanmanın ciddiyetini (uyluk kemiği kırığı) ve polisin fiilinin (cinayet) iç hukuktaki nitelendirmesini (uygunluk yönünden) göz önünde bulundurmuştur. Bu unsurlardan hiçbiri somut olayda mevcut değildir.

Daha önce *Makaratzis* davasında (*Makaratzis / Yunanistan* [BD], No. 50385/99, § 49, AİHM 2004-XI, *Alkın / Türkiye*, No. 75588/01, § 29, 13 Ekim 2009) ve *Peker / Türkiye* (No. 2), No. 42136/06, 12 Nisan 2011 davasında (Yargıçlar Jočienė, Sajó ve Raimondi’nin ortak muhalefet şerhi)

belirtilen ilkenin anlamının genişletilmesine ilişkin endişelerimi daha önce dile getirme fırsatı buldum.

Bildiğim kadarıyla, somut olayda söz konusu olan yaralanma Sözleşme'nin 2. maddesi kapsamına giremeyecek düzeyde çok hafif boyuttadır. Mahkeme, şüphesiz başa isabet eden merminin başın içine girebileceğini farz etmiştir. Bu varsayıma ilişkin ciddi şüphelerim bulunmaktadır. Ne olursa olsun, insan hakları açısından önemli olan şey yetkililerin davranışdır. Öldürme niyetinin bulunmamasının, Sözleşme'nin 2. maddesinin uygulanabilirliğine herhangi bir etkisinin olmadığı açıktır (anılan *Makaratzis*, § 55). Ancak güç kullanımının altında yatan niyet ya da maksat, diğer unsurlar arasında, ilgili olabilmektedir (anılan, *Makaratzis*, § 51). Somut olayda, Mahkeme, meşru müdafanın söz konusu olduğu kanaatine varan ulusal mahkemenin bakış açısını paylaşmaktadır. Dolayısıyla atışlar ve meydana gelen hafif yaralanma bakımından dava, hayatı koruma yükümlülüğü kapsamına girmemektedir (Bk., aynı zamanda Sözleşme'nin 2. maddesinin 2. fıkrasının a) bendi).

Bu nedenle, çoğunluk, başvurunun Sözleşme'nin 2. maddesi açısından kabul edilebilir olduğu sonucuna varırken, ben bu hükmün usul yönünden ihlal edildiğini kabul ediyorum. Yetkililer, ne Sözleşme'nin 2. maddesi, ne de 3. maddesi bakımından yükümlülüklerini yerine getirmiştir.

Kabul edilebilirlik hususunda bir görüşümü eklemek istiyorum. Davanın Yargıtay önünde halen derdest olduğu aşikârdır. Ancak olay tarihi Aralık 2000'e tekabül etmektedir. İkincilik ilkesinin benzer durumlara uygulanabilmesi pek mümkün değildir; Hükümet kabul edilemezliğe ilişkin herhangi bir itiraz ileri sürmemiştir. Karar, olaylar ve meşru müdafanın değerlendirilmesi bakımından ilk derece mahkemesinin görüşlerine dayanmaktadır. Bu durumun, ulusal yetkililerin farklı bir sonuca ulaşma ihtimalinin bulunması sebebiyle derdest olan davaya zarar verecek şekilde yorumlanması mümkün değildir. Mahkeme'nin tespiti yalnızca Hükümet tarafından sunulan olayların (ulusal yargılamada ortaya çıkan sonuçlara

dayanarak) ispat yükü bakımından yeterli olduğu anlamına gelmektedir: mevcut aşamada, Mahkeme'ye sunulan olaylar Sözleşme'nin 2. ya da 3. maddesinin esas yönünden ihlal edildiğini tespit etmek için yeterli değildir.

YARGIÇLAR, VUČINIČ, PINTO DE ALBUQUERQUE ve
KŪRIS’İN ORTAK KISMİ MUHALEFET ŞERHİ

(Çeviri)

1. Çoğunluk olarak, polisler aleyhine yürütülen davanın aşırı uzun sürmesi nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (“Sözleşme”) 2. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardık. Diğer yandan, başvurana polisler tarafından uygulanan kötü muamelelere ilişkin olarak Sözleşme’nin 3. maddesi bağlamındaki şikâyetin kabul edilemez olduğu kanaatine vardık. Ancak olayların yeniden kurgulanmaması dikkate alındığında, soruşturmanın etkin olmadığı ve özellikle ilgilinin ilk tutukluluk süresi boyunca aşırı güç kullanımı gibi diğer şikâyetler hakkında çoğunluğa katılamayacağız.

2. Başvuran, bir kişinin öldürüldüğü ve kendisi dâhil olmak üzere iki kişinin de polis tarafından ateş edilen mermilerle yaralandığı olaya polislerle birlikte karışmıştır. Olay sırasında kullanılan silahlardan hiçbirinde başvuranın parmak izi tespit edilmemiş ve başvuranın ellerinde kurşun tozu kalıntısı bulunmamıştır. Başvuranın silahına ait bir mermi olay yerinde bulunmuştur, ancak başvuran bu silahı kullandığını inkâr etmektedir. Aslında, polis memurlarının üzerine ateş ettiğini polise itiraf etmiş, ancak ardından savcı ve hâkim huzurunda bu ifadesini geri almıştır. Tanıklar ile suçlanan polisleri dinledikten ve dosyaya eklenen bilirkişi incelemelerini değerlendirdikten sonra ilk derece mahkemesi, polislerin ilgilileri serbest bırakmaksızın, meşru müdafaa çerçevesinde hareket ettikleri sonucuna varmıştır. Mahkeme, Türk Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 223. maddesinin 3. fıkrasının b) bendi uyarınca sanıkları cezadan muaf tutmuştur (“atılı suçun, yasaya aykırı, ancak zorlayıcı bir emre uygun olarak ya da mutlaka gereklilik arz eden koşullarda veya şiddetin veya tehdidin etkisi altında (...) işlenmesi halinde, sanık suçlu olmadığı gerekçesiyle cezadan muaf tutulmaktadır (...)).

3. Başvuran aşağıdaki delilleri ileri sürerek temyize başvurmuştur: suç mahallinde olaylar yeniden kurgulanmamıştır, polis başvuru durdurmak için değil öldürmek amacıyla hareket etmiştir, kullanılan güç orantılı değildir, soruşturma delil unsurlarını değiştiren polisler tarafından yürütülmüştür ve başvuran yakalanması sırasında çeşitli şekillerde kötü muameleye maruz kalmıştır. Diğer bir deyişle, aşırı güç kullanımına ve meşru müdafaaya ilişkin temel sorunlar ulusal düzeyde tartışma konusu olmuştur. Ayrıca dava, hâlihazırda ilk derece mahkemesinin kararını iptal edebilecek ve polislerin cezai sorumluluğuna ilişkin yeni bir karara hükmedebilecek olan Yargıtay önünde derdesttir.

4. Bu koşullar altında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (“Mahkeme”) Türk Yargıtayı’nın nihai kararı hakkında öngöründe bulunmamalıdır. Aksi takdirde ikincillik ilkesi ihlal edilebilmektedir. Başvuran tarafından Sözleşme’nin 2. maddesi kapsamında ileri sürülen şikâyetlere ilişkin iç hukuk yollarının bulunup bulunmadığı taraflara sorulmuştur. Taraflar devam eden ceza yargılaması çerçevesinde ve bu yargılamanın dışında şikâyetlerin giderilmesine yönelik olası farklı yolları esasen incelemişlerdir. Yargıtay’ın bu şikâyetleri incelemeye davet edilmesi ve halen şikâyetleri incelememesi nedeniyle, mevcut aşamada, söz konusu dava kapsamında, Sözleşme’nin 2. ve 3. maddelerinden ileri gelen şikâyetler bulunmaktadır. Mahkeme’nin bu şikâyetlere ilişkin her türlü kararı, zamanından önce verilmiş olacak ve daha da kötüsü, bu kararın, olaylara ilişkin çeşitli anlatımlar ve ilk derece mahkemesi tarafından ileri sürülen delil unsurları konusunda var olan şüpheler dikkate alındığında yeterli dayanağı bulunmayacaktır. Ne zaman, neden ve kimin ateş etmeye başladığı ve bu atışlara karşılık verilip verilmediği halen kesin olarak kanıtlanamamıştır. Olaylara ilişkin bu şüpheler dışında, birinci derece mahkemesinin kararının yasal dayanağı; mahkemenin hem Ceza Kanunu’nun 25. maddesi bağlamındaki iddiaya hem de aynı davadaki aynı davalı için Türk Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 223. maddesinin 3. fıkrasının b) bendi

bağlamındaki “*mutlak gereklilik*” iddiasına dayanmasına ilişkin sorunu ortaya koymaktadır. Bu hükümler, birbiriyle pek bağdaşmamaktadır: polisler ya mutlak gereklilik durumunda ya da meşru müdafaa halinde hareket etmişlerdir, ancak başvuran bakımından her iki durumda aynı anda nasıl hareket edebildiklerini anlamak güçtür. Ayrıca, Yargıtay’ın, polislerin ileri sürülen gerekçelerden hiçbirine göre, yani meşru müdafaa ve mutlak gereklilik halinde hareket etmedikleri kanaatine varması ve temyiz edilen kararı bozması reddedilmemektedir. Nitekim bu durum, esasen ilk derece mahkemesinin kararında ileri sürülen bu hukuki ve olaylarla ilgili sorunlar dikkate alındığında gayet mümkündür.

5. Mahkeme’nin ulusal yetkilileri suçlayabileceği tek şey, hâlihazırda yargılamanın aşırı uzun sürmesidir. Mahkeme, ulusal mahkemelerin yerine geçmekle ve yetkili ceza mahkemelerinin nihai kararıyla henüz tespit edilmemiş olan belirsiz ve itiraz edilen olaylara dayalı meşru müdafaa sorunuyla ilgili bir tespitte bulunmakla görevli değildir. Hâlihazırda yürütülen ceza yargılamasına ilişkin, olayların yeniden kurgulanmaması gibi, her türlü eksiklik için de aynı durum geçerlidir. Bu nedenle Türkiye’nin Sözleşme ve Mahkeme içtihadı bakımından taahhütlerine uyup uymadığı ya da nasıl uyduğunu doğru bir şekilde değerlendirecek aşamada değiliz. Ancak ulusal düzeyde nihai karar verildikten sonra ve şikâyetler yetkili Türk Mahkemesi tarafından giderilmediği takdirde, Mahkeme, Sözleşme’nin 2. ve 3. maddelerinin ihlal edildiğine ilişkin iddiaları inceleyebilecektir. İkincilik ilkesi bunu gerektirmektedir.